

Урок 1**Вирішення конфліктів****Як поводитися з серйозними розбіжностями?**

Навчальні цілі	Ознайомлення з підходом шести кроків до розв'язання конфліктів
Завдання для учнів	Проаналізуйте конфлікт. Знайдіть рішення
Ресурси	Аркуші паперу та копії з посібника, ручки. Роздатковий матеріал для учнів 4.1
Методи	Фронтальна робота з класом та робота в парах (додатково)

Концептуальні поняття

Конфлікти є частиною щоденного життя. Їх не потрібно розглядати як негативні події, а як неспівпадіння інтересів між індивідуумами або компонентом громадської дискусії. Лише через відкритий конфлікт і пошук компромісу інтегруються між собою різні соціальні групи. Вирішення (пошук) компромісу та протиріч – це навик, якого можна набути. Даний урок має саме таку мету.

Під час уроку буде подано характеристику вирішення протиріч, важливо, щоб учитель був обізнаний з ними.

Перемога-перемога (win-win): означає ситуацію, в якій сторони залишаються задоволеними та мають вигоду з досягнутої згоди і відчують
Даний спосіб є найбільш ідеальною формою розв'язання конфлікту, оскільки певною мірою гарантує, що конфлікт не повториться.

Перемога-поразка або поразка-перемога (win-lose:lose-win): означає ситуацію, в якій одна сторона втратила, а інша – випрала. Даний спосіб нерідко означає, що конфлікт може повторитися, оскільки для тієї сторони, що втратила, існує певна його вигода.

Поразка-поразка (lose-lose): означає ситуацію, в якій жодна сторона не отримує нічого від розв'язання конфлікту. Ця ситуація нерідко означає, що конфлікт тимчасово припинився та ймовірно виникне знову.

ХІД УРОКУ

Вчитель розпочинає урок тим, що пише на дошці зліва слово “КОНФЛІКТ”. Він просить учнів написати на аркуші паперу вирази та слова, що асоціюються для них зі словом “конфлікт”.

Так само він пише й слово “МИР” – на правій стороні дошки. Далі він просить близько 10 учнів надати свої асоціації щодо цього поняття. Результати вчитель розміщує разом на дошці та просить учнів прокоментувати й відповісти на такі запитання:

- Чи здивовані ви словами, що були обрані?
- Чи всі слова, які асоціюються з конфліктом, здаються негативними, а слова, що асоціюються з миром, – позитивними?

Далі вчитель просить учнів навести приклади конфліктів, які вони самі пережили у своєму оточенні. Він просить їх подумати разом, чи належать ці конфлікти до категорії тих конфліктів, які можуть бути розв’язані, та якими можуть бути перші кроки для досягнення компромісу; чи вони належать до категорії тих, які не можуть бути розв’язані. Вчитель далі знайомить учнів з тим, що конфлікти не обов’язково ведуть до насильства, і з тим, що більш конструктивні підходи до їх розв’язання є також можливими.

Вчитель знайомить учнів з конкретним прикладом конфлікту, який може виникнути в сім’ї. “Катя, дочка 18-ти років, хоче дивитись відео, яке нещодавно отримала від друзів. Її брат Мартін, 15-ти років, хоче дивитися свою улюблену телевізійну програму”.

Вчитель дає кожному учневі копію роздаткового матеріалу 4.1.1 та починає аналізувати даний конфлікт, використовуючи підхід шести кроків, що описаний нижче.

Кроки 1 та 2 здійснюються цілим класом під керівництвом учителя, який наполягає на виявленні реальних потреб обох сторін, разом вони формують чітке визначення поняття конфлікту.

Крок 1 є важливим тому, що кожна зі сторін обговорюється непровокативним шляхом. Важливо знайти, які реальні потреби стоять за проблемою і як це може відрізнитися від того, що висловлюють обидві сторони. Під час кроку 2 проблема, що лежить в основі конфлікту, формулюється таким чином, щоб обидві сторони могли її погодити.

Крок 3 полягає в пошуку шляхів розв’язання конфлікту. На даному етапі рішення не можуть коментуватися та засуджуватися – всі пропозиції повинні прийматись без коментарів. Крок 3 може здійснюватися в парах, супроводжуючись обміном думками (в партнерстві). Далі вчитель знайомить із поняттям та підходами “поразка-поразка”, “перемога-поразка”, або “перемога-перемога”, аналізуючи прийняті рішення. Він просить пари охарактеризувати свої рішення, використавши дані підходи (крок 4).

Якщо учні з’ясують, що жодне з їхніх рішень не є стратегією “перемога-перемога”, їх запрошують поміркувати над рішенням разом. Іноді бувають випадки, коли рішення “перемога-перемога” не можливе. Після презентації відповідей учитель запрошує групи визначити, яке рішення є найкращим (крок 5). У реальному конфлікті, де сторони прямо залучені до даного підходу вирішення конфлікту, сторони повинні прийняти рішення. Вчитель завершує урок короткою презентацією кроку 6. Основним елементом кроку 6 є те, що після певного проміжку часу (кількох хвилин, годин, днів та тижнів, що залежить від природи самого конфлікту) рішення оцінюється та, якщо можливо, приймається.

На завершення вчитель може ініціювати обговорення того, яким чином така форма як метод шести кроків може працювати, в яких ситуаціях і якими можуть бути наслідки застосування та поширення даного інструменту. Такі питання можуть бути обговорені залежно від особливостей груп та самого контексту конфлікту. Наприклад:

- партнерські групи;
- сім’я;
- клас;
- школа;
- країна;
- війна;
- спорт.